In het geval van de zandfilters leeft Eiseniella meer afzonderlijk. Zijn levenswijze komt dan overeen met die van de gewone regenworm. Waarschijnlijk houden zij zich niet op in zelfgemaakte gangen, maar in de openingen tussen de korrels der onderste grove lagen. Het is de vraag of Eiseniella in staat is zich snel door het zand te graven. Bij het droogvallen van de filters heb ik de dieren nooit op het zandbed aangetroffen. Typisch is ook verschil in bouw van Eiseniella in vergelijking met de gewone aardworm. Eerstgenoemde is slapper en slijmeriger, heeft minder spierbundels, dan laatstgenoemde. Het gedrag is ook anders. De voortbeweging van Eiseniella is een voorzichtig-zoekend-tasten zonder snelle voortgang; Allolobophora en Lumbricus hebben een meer positief-gerichte-tastbeweging met vrij snelle voortgang.
Voor de bodembewonende waterwormen geldt als vluchtreactie het zich terugtrekken in de modder, tengevolge van trillingen, stroom- of lichtprikkels in verband met naderende vissen e.d.
Dit laatste geldt ook voor de zeepier en voor zover ik mij van wadexcursies herinner trok Arenicola zich in zijn gangen terug bij onraad. Het komt mij voor dat op het wad scholeksters met hun stevige boorsnavels beter raad zullen weten met Arenicola, dan meeuwen met hun haksnavels. Ik heb hierover echter geen gegevens.

Massaal optreden van de zeeprik in Amerika

In „Natural History" van November 1949 komt een interessant artikel voor over de bedreiging van de Amerikaanse binnenvisserij door de zeeprik, waar we een kort resumé van willen geven. Het gaat over de streek van de grote meren, Lake Ontario, Erie, enz., waar een bloeiende industrie, die per jaar voor een bedrag van 12.000.000 dollar produceert, vooral aan ingeblikte forellen, haar ondergang tegemoet gaat.
Plm. 1936 werden er in Lake Huron per jaar 1.720.000 pounds forel gevangen. In 1948 was de vangst nog slechts 5000 pounds. Soms vertonen 90 % van de gevangen vissen littekens van de prikkenbeet.
In het binnenland van de U.S.A. kwamen aanvankelijk geen prikken voor, in tegenstelling met Europa, waar rivier- en beekprikken bekend zijn, meest onder de naam van negenogen of lampreien. Wellicht zijn dit aan het zoete water aangepaste vormen van de zeeprik.
In de Verenigde Staten is de zeeprik pas de laatste tientallen jaren bezig het vasteland binnen te dringen. Het ging aanvankelijk niet erg vlot, omdat het dier diep water nodig heeft. Tot 1921 slaagde de prik er niet in zich te vestigen in de diepe meren, want de Niagara-vallen vormden een onoverkomelijke hindernis. Toen het kanaal, dat de meren verbond met het lager liggende deel, klaar was, begon het grote uitzwermen.
Elk jaar werden de vissen verder naar het Westen gesignaleerd. In de meren vonden de dieren een grote overvloed aan vis. Vooral de forel met haar vrij zachte schubben was een gemakkelijke prooi en dikwijls worden dan ook forellen gevangen, waaraan de prik met z'n ronde bek, die scherp als een rasp is, zit vastgezogen.
De volwassen prikken zoeken paaiplaatsen in ondiepe zijrivieren. Hier wordt door het mannetje en wijfje een nest gemaakt. Stenen worden verplaatst met behulp van de bek, die een uitstekend zuigapparaat vormt. Het wijfje, dat in haar laatste levensperiode eigenlijk alleen maar één groot eierreservoir is geworden, zet nu 25—100.000 eieren af, en sterft spoedig hierna. De jonge

dieren, die op een worm lijken, blijven 4—5 jaar in het paaigebied tot zij een lengte van ca. 15 cm bereiken. Dan komt een vrij snelle metamorfose, tot het rondbekkige volwassen stadium en nu trekt het dier naar de meren toe, waar het uitgroeit tot de bloeddorstige rover, die tot 60 cm lang wordt. Alle pogingen, die tot nu zijn ondernomen, op instigatie van het „Sea Lamprey Committee", om de verspreiding tot staan te brengen, zijn ondanks de honderdduizenden dollars subsidie, mislukt. Natuurlijke vijanden van het dier zijn niet bekend. De vangst van grote aantallen is moeilijk, omdat de dieren alleen 's nachts in massaal verband trekken, op weg naar de paaiplaatsen. Toch hoopt men met vangmethoden in de paaitijd enig succes te bereiken.
Pogingen om de prik tot een eetbaar product te verwerken, zijn mislukt, hoewel vroeger hier en daar prikken als lekkernij golden. Het verhaal gaat althans, dat Henry I van Engeland zijn einde vond door een overmatig gebruik van prikken.
In Finland schijnen de dieren in onze dagen zelfs nog in grote hoeveelheden te worden geconsumeerd. *J. D.*

Bonte kraaien in het Amsterdamse bos

door J. E. Sluiters, Amsterdam

Naar aanleiding van het artikel „Wandeling op Kerstmorgen" door L. C. Nanninga te Amsterdam, gepubliceerd in het „Natura"-nummer van Maart j.l., waarin deze o.a. mededeling doet van het niet waarnemen van Bonte Kraaien in het Amsterdamse Bos, meen ik over dit punt enkele gegevens te kunnen verstrekken, die het mogelijk duidelijk maken, waarom inderdaad slechts zelden Bonte Kraaien in het winterhalfjaar in het Amsterdamse Bos gezien worden.
Als eerste oorzaak moet ik dan noemen de ligging van het Amsterdamse Bos in een z.g. „dode hoek". Voor de duidelijkheid moet ik echter eerst iets vertellen over wat daarmede bedoeld wordt. En dit brengt weer mee, dat iets nader ingegaan dient te worden op het bekende slaapvluchtverschijnsel, dat we bij deze vogelsoort zo duidelijk kunnen waarnemen.
De Bonte Kraaien, die geregeld in de omgeving van Amsterdam zijn waar te nemen, maken eveneens een slaapvlucht. Daarbij is het opvallend, dat de stad op de grens van twee slaap„gebieden" ligt. De ene grote slaapplaats bevindt zich ter hoogte van Santpoort in de duinen, terwijl een tweede gelegen is in het Gooi tussen Muiderberg en Valkenveen. Van deze slaapplaatsen vertrekken iedere morgen de vogels naar hun respectieve voedselgebieden, welke zij ongeveer een half uur voor zonsopgang bereiken en waarbij ze volgens bepaalde wegen vliegen. Dit verschijnsel, een zekere routinekwestie, is telken jare weer te zien.
Nu is de situatie zo, dat de voedselgebieden ten Westen van de stad, ten Noorden van de stad, maar weer bewesten het Noordhollands kanaal, corresponderen met het slaapgebied bij Santpoort, waartoe ook de Bonte Kraaien, die zich overdag in de Haarlemmermeer ophouden, gerekend kunnen worden. De vogels, die dagelijks ten Oosten van de stad, ook ten Oosten van het Noordhollands kanaal maar eveneens ten Zuiden van Amsterdam en in de Legmeerpolder tot bij Uithoorn te vinden zijn, vliegen in de avond naar de slaapplaats in het Gooi.